

BERNHARD GOMARD

ORBITGATIONS

RETT

DEL I

5. UDGAVE

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Bernhard Gomard – 5. udgave
ved Torsten Iversen
Obligationsret

5. udgave, 1. oplag

© 2016 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Toptryk Grafisk, Gråsten

Printed in Denmark 2016

ISBN 978-87-574-3477-4
e-bog ISBN 978-87-7198-017-2

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoeff.dk
www.djoeff-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Førord	11
AFSNIT I	
Kapitel 1. Grundbegreber og grundregler	15
1. Obligationsretlige skyldforhold	15
1.1. Begreberne obligationsret og formueret	15
1.2. Begreberne fordringsret og skyldforhold	19
1.3. Ensidige, gensidige og gensidigt bebyrdende skyldforhold ..	20
2. Fordringsret	21
2.1. Fordringsrettens indhold	21
2.2. Ydelse og præstation (levering)	23
2.3. Engangsydelser, rateydelser og vedvarende ydelser	26
2.4. Opfyldelse og misligholdelse. Tidsbundne ydelser	29
3. Opsigelse, fortrydelse, afbestilling og ophævelse	30
3.1. Opsigelse	30
3.2. Fortrydelse og afbestilling	34
3.2.1. Tilbagekaldelse, afbestilling, annulation	34
3.2.2. Prøvetid	36
3.2.3. Fortrydelsesret i forbrugeraftaler	36
3.3. Kontraktsbrud (misligholdelse). Annulation og ophævelse .	37
4. Kravene i kontrakten til ydelse og præstation	40
4.1. Entydige krav. Fortolkning og udfyldning af kontraktens bestemmelser	40
4.2. Kontrakter der overlader parterne en valgfrihed med hensyn til ydelse og præstation. Angivelse af spillerum	42
4.3. Alternative ydelser	44
4.4. Forpligtelser i fremmed mønt. Indeksforpligtelser	45
4.5. Speciesydelser og genussydelser	48
5. Risikobegreber	55
5.1. Risiko for ydelsen	55
5.2. Opfyldelsesforpligtelsen (ydelsesrisikoen)	57

5.3.	Ejerens risiko	59
6.	Hovedforpligtelser og biforpligtelser (accessoriske forpligtelser)	62
6.1.	Biforpligtelsernes indhold og hjemmel	62
6.2.	Håndhævelse af biforpligtelser	66
6.3.	Biforpligtelser ved kontraheringen	68
6.4.	Biforpligtelser under afviklingen af skyldforholdet	69
6.5.	Biforpligtelser ved ikke-opfyldelse af hovedforpligtelser	70
6.5.1.	Reglerne om påkrav (rykker) i lejeloven og i tinglysningsloven	70
6.5.2.	Påkrav og morarenter	71
6.5.3.	En almindelig grundsætning om pligt til vejledning og erindring af medkontrahenten?	72

AFSNIT. II Indholdet af hovedforpligtelsen

Kapitel 2. Risikoen for vederlag og ydelse	77
1. Køb og bytte	77
1.1. Risiko ved køb og bytte af løsøre	77
1.2. Tidspunktet for risikoens overgang efter købeloven	85
1.2.1. Risikoovergang ved leveringen	85
1.2.2. Risikoovergang før leveringen	90
1.2.2.1. Fordringshavermora. KBL § 37	90
1.2.2.2. Afhentningskøb. KBL § 17, stk. 2	90
1.2.2.3. Særlig aftale om risikoovergangen	90
1.2.2.4. Ophævelse efter risikoovergang	92
1.3. Køb af fast ejendom	92
1.4. Risiko og forsikring	93
2. Andre kontraktstyper	94
2.1. Entreprise og andre former for værksleje	94
2.2. Arbejdsaftaler	98
2.3. Kontrakter om opbevaring, bearbejdning, brug og lignende ..	100
2.3.1. Lejekontrakter om bolig og erhvervslokaler	100
2.3.2. Transportkontrakter	101
2.3.3. Kontrakter om forvaring mv.	102
3. Koncentration (konkretisering) af genusforpligtelser	104
3.1. Problemstillingen	104
3.2. Binder individualisering debitor (sælger)?	106
3.3. Giver individualisering kreditor omsætningsbeskyttelse?	106
3.4. Koncentration ved bestillingskøb og entreprise	106

Kapitel 3. Tiden og stedet for opfyldelsen. Forsinkelse	109
1. Begreberne rettidig opfyldelse og forsinkelse	109
2. Tiden for opfyldelsen	109
2.1. Begreberne forfaldstid, handlingstid, frigørelsestid	109
2.2. Forfaldstidens indtræden	113
2.2.1. Erstatningskrav uden for kontraktsforhold (deliktskrav)	113
2.2.2. Særligt om forsikringsydelser	115
2.2.3. Krav efter en kontrakt	116
2.2.4. Særlig om vederlaget for vedvarende ydelser	118
2.2.5. Løbedage og betalingsfrist	118
2.3. Forsinkelsens retsvirkninger	120
2.3.1. Misligholdelsesbeføjelser	120
2.3.2. Renter af pengefordringer	121
2.3.2.1. Kreditrente	121
2.3.2.2. Morarente	122
2.3.3. Særregler om periodiske ydelser	129
2.3.4. Undskyldelig forsinkelse. Viljes-/evneregler. Påkrav	132
2.3.4.1. Almene regler om kontraktsbrud	132
2.3.4.2. Hovedreglen om væsentlig forsinkelse og nogle særregler	133
2.4. Frigørelsestidens indtræden. Fordringshavermora	138
2.4.1. Pengefordringer	138
2.4.2. Andre fordringer end pengefordringer	141
2.4.3. Udlodning fra boer	142
3. Opfyldelsesstedet	142
3.1. Opfyldelsesstedets betydning	142
3.2. Løsørekøb. Sælgerens forpligtelse	143
3.3. Leje af løsøre	145
3.4. Pengefordringer. Betalingsmåder og betalingssted	145
3.4.1. Hovedreglen: Pengeskyld er bringeskyld	145
3.4.2. Ihændehavepapirer og lign	150
3.5. Arbejdskontrakter	151
Kapitel 4. Faktiske mangler	153
1. Mangelsbegrebet i obligationsretlige regler om mangler	153
1.1. Kravene til ydelsens faktiske egenskaber	153
1.2. Mangler og andre arter af kontraktsbrud	157
1.3. Prøvelsen af, om ydelsen er mangelfri	159

1.4.	Misligholdelsesbeføjelser over for faktiske mangler	160
1.5.	Plan for den følgende fremstilling i kapitel 4	161
2.	Andre retsregler end mangelsreglerne af betydning for retsstillingen ved præstation af mangelfuld ydelse	162
2.1.	Regler om ugyldighed og erstatning efter deliktsregler	162
2.2.	Lovgivningen om markedsføring	167
2.3.	Lovgivning om krav til sikkerhed, kvalitet, deklaration, vejledninger og advarsler	170
2.4.	Straffelovens regler om berigelsesforbrydelser og andre strafbare formuekrænkelser	174
3.	Tidspunktet for mangelsbedømmelsen og beviset for mangel	175
3.1.	Køb og andre aftaler om enkeltstående ydelser	175
3.2.	Kontrakter om vedvarende ydelser	178
4.	Mangelsbegrebet og forudsætningslæren	178
4.1.	Forudsætningslæren og dens betydning for reglerne om mangler	178
4.2.	Forudsætningslærens betydning uden for området for mangelsreglerne	183
5.	Fortolkning og supplerung (udfyldning) af kontraktens krav til ydelsens faktiske egenskaber	185
5.1.	Oversigt	185
5.2.	Køb af løsøre	191
5.2.1.	Almindelige handelsvarer	191
5.2.2.	Andre ting solgt som nye eller kurante. Prisen	192
5.2.3.	Brugte ting og unika	194
5.2.4.	Salgsgenstandens egnethed til købers formål og dens lovlige og sikre brugbarhed	196
5.2.4.1.	Egnethed og brugbarhed	196
5.2.4.2.	Lovlighed og sikkerhed	197
5.2.5.	Uvisse egenskaber	198
5.2.5.1.	Kunstgenstande, antikviteter og lign.	198
5.2.5.2.	Værdipapirer og fordringer	199
5.3.	Køb af fast ejendom	202
5.3.1.	Ulovbestemt ret og speciallove om køb af fast ejendom	202
5.3.2.	Normer, standarder og fejl ved fast ejendom	206
5.3.3.	Enkeltregler om mangler ved køb af fast ejendom ..	211
5.3.4.	Forbehold (ansvarsfraskrivelse)	217
5.3.5.	Reklamation	218
5.3.5.1.	Løsøre	218

5.3.5.2.	Fast ejendom	218
5.3.6.	Mangelskrav mod medkontrahentens leverandør og andre kontrahenter	219
5.3.6.1.	Krav fra led til led tilbage i omsætningskæden (regres)	219
5.3.6.2.	Direkte krav mod medkontrahentens medkontrahenter («springende regres»)	220
5.3.6.3.	Direkte krav om erstatning	224
5.3.6.4.	Direkte krav på kontraktretligt grundlag	226
5.3.6.5.	Direkte krav på grundlag af garantier og oplysninger afgivet af tidligere led	227
5.3.6.6.	Skjulte mangler	228
5.3.6.7.	Dansk og anden nordisk lovgivning. Reklamation ..	230
5.4.	Andre kontrakter end køb	231
5.4.1.	Analogi fra købeloven?	231
5.4.2.	Gaver og lån til brug	233
5.4.3.	Værksleje, bestilingskøb og kontrakter om sagkyndig bistand	234
5.4.4.	Arbejdskontrakter	237
6.	Betydningen af sælgeres og andre realdebitorers oplysninger, garantier og forbehold om ydelsens faktiske egenskaber	239
6.1.	Faktiske oplysninger og fortielser	239
6.1.1.	Oplysning og garanti	239
6.1.2.	Urigtige oplysninger afgivet i god tro	241
6.1.3.	Urigtige oplysninger afgivet i ond tro	243
6.1.4.	Loyal oplysningspligt	243
6.2.	Garanti (tilsikring, indeståelse)	245
6.3.	Forbehold. Spillerum og tolerancer	250
6.3.1.	Forbehold om fejlen	250
6.3.2.	Spillerum og tolerancer	252
7.	Kreditors (erhververens) ret og pligt til at undersøge ydelsesgenstanden	253
7.1.	Undersøgelsespligt før kontraheringen	253
7.2.	Ret og pligt til undersøgelse efter kontraheringen	259
7.2.1.	Undersøgelsesret før betalingen	259
7.2.2.	Undersøgelsespligt efter modtagelse	260
7.3.	Krav, der ikke hviler på en kontrakt mellem parterne	261

Kapitel 5. Vanhjemmel og andre retsmangler	263
1. Retlige krav til ydelsen	263
1.1. Opfyldelse og retsmangler i kontrakter om overdragelse, opgivelser og personlige forpligtelser	263
1.2. Kravene til opfyldelsens retlige virkninger	265
2. Forskellige typer af retsmangler	273
2.1. Vanhjemmel	273
2.2. Begrænsning af den aftalte ret på grund af tredjemands immaterialret	275
2.3. Overdragelse af ikke-eksisterende rettigheder	276
2.4. Begrænsninger i overdragerens rådighed	278
2.4.1. Privatretlige rådighedsbegrænsninger	278
2.4.2. Offentligretlige rådighedsbegrænsninger	280
3. Reklamation og forældelse	285
4. Retsmangler og forsinkelse	286
Litteraturfortegnelse	287
Domsregister	293
Lovregister	301
Stikordsregister	309

Forord

Denne 5. udgave af 1. del af Obligationsret er søgt ført a jour med ny lovgivning, retspraksis og litteratur.

Teksten er ikke gennemskrevet på ny, men der er foretaget adskillige ulemæssige ændringer, bl.a. som følge af ajourføringen af fremstillingen samt eliminerings af fodnoterne.

Ajourføringen er i det hele forestået af Torsten Iversen, der bærer ansvaret for såvel foretagne som undladte ændringer.

Vi takker Hans Henrik Edlund, Aarhus Universitet, Kim Frost, Københavns Universitet, og Carsten Munk-Hansen, Aalborg Universitet, for forslag til rettelser og tilføjelser.

Stud.jur. Anne Elisabeth Svane har ydet god hjælp med registre og korrekturlæsning, hvilket vi takker for.

Der er ikke taget hensyn til materiale fremkommet efter den 1. juni 2016.

København og Aarhus i august 2016

Bernhard Gomard

Torsten Iversen